

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 393/09-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 10 C 23/01 a sp. zn. 43 C 203/07 a postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 12058/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2009 doručená sťažnosť M. P., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú doplnil podaním doručeným 19. októbra 2009 označeným ako oprava sťažnosti z 10. októbra 2009. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 10 C 23/01 a sp. zn. 43 C 203/07 a postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12058/06.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 15. februára 2001 okresnému súdu návrh na začatie konania o zaplatenie sumy 18 334,50 Sk s príslušenstvom, o ktorom bolo vedené konanie pod sp. zn. 10 C 23/01. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd v tomto konaní nepostupoval efektívne v obdobiach od 23. októbra 2001 do 13. februára 2003, od 11. marca 2003 do 22. júna 2005, od 22. augusta 2005 do 12. januára 2007 a od 13. januára 2007 do 7. októbra 2008. Okresný súd o veci meritórne rozhodol rozsudkom zo 7. októbra 2008, ktorý nadobudol právoplatnosť 31. októbra 2008. Sťažovateľ tvrdí, že v tomto konaní spôsobil okresný súd zbytočné prietahy a *„za spôsobenú finančnú škodu pri výkone verejnej moci za ktorú podľa ustanovených podmienok zodpovedá štát pre nečinnosť a zbytočné prietahy v konaní, sťažovateľ nebol odškodnený“*.

Z uvedeného dôvodu sťažovateľ ešte počas označeného súdneho konania podaním z 9. augusta 2006 požiadal ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci. Podľa tvrdenia sťažovateľa ministerstvo spravodlivosti v zákonnej šesťmesačnej lehote na vybavenie žiadosti nezačalo konať. Sťažovateľ preto 25. januára 2007 podal okresnému súdu žalobu proti Slovenskej republike v zastúpení ministerstvom spravodlivosti o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 23/01. Sťažovateľ tvrdí, že napriek tomu, že využil aj podanie sťažnosti na prietahy predsedovi okresného súdu (podaním z 26. augusta 2009), okresný súd v označenej veci nekoná.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu, vo veci samej v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 203/07 nálezom prikázal

okresnému súdu „urýchlene konať“ a aby zaviazal ministerstvo spravodlivosti a okresný súd zaplatiť mu finančné zadost'učinenie 5 000 € a náhradu nemajetkovej ujmy 400 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadreného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (II. ÚS 311/08).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nespĺňa náležitosti ustanovené v § 20 zákona o ústavnom súde, sťažovateľ však požiadal o ustanovenie právneho zástupcu, ktorý by nedostatky sťažnosti mohol odstrániť. Ústavný súd skôr, ako by rozhodoval o žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, preskúmal, či sú splnené procesné podmienky konania.

Sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu a ministerstva spravodlivosti došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému postupu ministerstva spravodlivosti

Sťažovateľ požiadal o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) 9. augusta 2006; pretože nebol uspokojený, podal 25. januára 2007 žalobu okresnému súdu.

Podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Márnym uplynutím tejto zákonom ustanovenej šesťmesačnej lehoty vzniká sťažovateľovi priamo zo zákona právo domáhať sa uspokojenia svojho nároku na súde. V prípade sťažovateľa to znamená, že postupom ministerstva spravodlivosti z dôvodu takejto zákonnej úpravy nemôže dôjsť. Vzhľadom na uvedené je sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ministerstvom spravodlivosti, zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 23/01

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo trvať. Právoplatnosťou konečného rozhodnutia všeobecného súdu dochádza podľa názoru ústavného súdu k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania (I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/02, II. ÚS 208/04, II. ÚS 128/06), čím dochádza aj k naplneniu účelu ústavnej ochrany poskytovanej čl. 48

ods. 2 ústavy. K zbytočným priet'ahom v postupe všeobecného súdu môže dochádzať len v neskončenom súdnom konaní. Z obsahu s'ťažnosti vyplýva, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 10 C 23/01 bolo právoplatne skončené 31. októbra 2008. S'ťažnosť ústavnému súdu bola podaná na poštovú prepravu 10. októbra 2009, zjavne po uplynutí lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počítanej od právoplatného skončenia súdneho konania vedeného pod sp. zn. 10 C 23/01.

V prípade podania s'ťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nedovoľuje (napr. I. ÚS 235/03, I. ÚS 156/04, II. ÚS 267/04, IV. ÚS 35/04). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie s'ťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd s'ťažnosť v tejto časti z tohto dôvodu odmietol.

3. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 203/07

Subsidiarita právomoci ústavného súdu sa prejavuje v požiadavke, aby s'ťažovateľ pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu vyčerpal všetky dostupné a účinné právne prostriedky, ktoré mu poskytujú právny poriadok na ochranu jeho práv (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd nevyžaduje splnenie tejto podmienky konania len vtedy, ak s'ťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd považuje za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý má s'ťažovateľ k dispozícii na ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom všeobecného súdu, podanie s'ťažnosti na priet'ahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdech a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdech“) len vtedy, ak s'ťažovateľ poskytne všeobecnému súdu primeranú lehotu na prijatie opatrení na odstránenie zistených priet'ahov v súdnom konaní.

Podľa judikatúry ústavného súdu účelom sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade s právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (I. ÚS 20/05). Na ten účel je potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie vhodných opatrení (IV. ÚS 78/07).

Sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 203/07 predsedovi okresného súdu 26. augusta 2009.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o súdoch musí byť sťažnosť vybavená v lehote 30 dní od doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie. Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu v krátkom čase po uplynutí lehoty na jej vybavenie pred doručením vyrozumenia o spôsobe jej vybavenia a o prijatých opatreniach na odstránenie prípadnej nečinnosti.

Ústavný súd zistil, že sťažnosť sťažovateľa bola vybavená prípisom sp. zn. Spr. 2074/09 z 23. októbra 2009, z obsahu ktorého vyplýva, že dôvodom predĺženia vybavovania sťažnosti bolo jednak chýbajúce označenie konania, ku ktorému bola podaná, ako aj z dôvodu zapožičania spisu sp. zn. 21 C 72/08, ktorý sa týka totožného návrhu, Okresnému súdu Trnava z dôvodu výsluchu sťažovateľa. Z prípisu ďalej vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu dve totožné žaloby líšiace sa len sumou uplatnenej náhrady škody, o ktorých sa vedú konania pod sp. zn. 43 C 203/07 a sp. zn. 21 C 72/08. Podpredsedníčka okresného súdu uznala sťažnosť týkajúcu sa postupu v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 203/07 za dôvodnú a uviedla, že ďalšie vybavovanie veci bude pravidelne sledovať.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal sťažnosť skôr ako mu bolo doručené oznámenie o jej vybavení, pričom dôvody predĺženia vybavovania sťažnosti možno akceptovať, a bez toho, aby poskytol okresnému súdu primeranú lehotu na vykonanie opatrení z dôvodu odstránenia prípadne zistených neodôvodnených prietahov. Ústavný súd preto v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou považuje podanie

sťažnosti len za formálny úkon, ktorým sťažovateľ nesledoval odstránenie namietanej nečinnosti okresného súdu, a nepovažuje ho za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (podobne II. ÚS 101/06, IV. ÚS 48/06).

Z obsahu sťažnosti nevyplývajú ani také okolnosti, pre ktoré by ústavný súd nemal vyžadovať od sťažovateľa splnenie všetkých podmienok konania. Z obsahu sťažnosti a zistení ústavného súdu vyplýva, že označené súdne konanie trvá 2 roky a 8 mesiacov, počas ktorých okresný súd zatiaľ riešil len otázky procesného charakteru (miestnu príslušnosť na konanie, zaujatosť sudcu), a to aj v súvislosti s právom na nestranného a nezaujatého sudcu. V súčasnosti okresný súd vyzval sťažovateľa, aby predložil doklady potrebné na rozhodnutie o jeho návrhu na ustanovenie advokáta, a bez významu nie je ani tá skutočnosť, že o obsahovo totožnom návrhu vedenom pod sp. zn. 21 C 72/08 okresný súd koná, pričom je nariadené pojednávanie na 20. november 2009. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že doterajší priebeh konania nie je poznačený takými pried'ahmi, ktoré by vylučovali možnosť nápravy opatreniami prijatými v rámci okresného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ nepreukázal okolnosti hodné osobitného zreteľa potrebné na upustenie od podmienky vyčerpania všetkých účinných prostriedkov nápravy podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, preto ústavný súd odmietol jeho sťažnosť vo zvyšnej časti pre neprípustnosť.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že pokračujúca nečinnosť okresného súdu v ďalšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 43 C 203/07 by mohla spôsobiť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo nevylučuje, aby sťažovateľ v takom prípade opätovne podal sťažnosť ústavnému súde, a to už bez toho, aby musel opäť podať ďalšiu sťažnosť na nečinnosť predsedovi okresného súdu.

Pretože ústavný súd na predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že nie sú splnené podmienky konania o sťažnosti, a tieto nedostatky nie je možné odstrániť, nebol už dôvod

zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní a ústavný súd na predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol v celom rozsahu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2009